СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 232. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 6. жовтня, 1927. VOL. XXXV. No. 232. Jersey City, N. J., Thursday, October 6. 1927. THREE CENTS.

ПОВСТАННЄ В МЕКСИКУ ЗДУШЕНЕ

ГЕНЕРАЛА СЕРАНО Й ЙОГО 13 ПОМІЧНИКІВ РОЗСТРІЛЯНО.

МЕКСИКО, 4. жовтня. — Мексиканський федеральний уряд видав нині короткий комунікат про здушення революційного руху, яким проводив ґенерал Серано. Ґенерала й його 13 помічників зловлено, поставлено на суд, засуджено на смерть і розстріляно.

Другі комунікати уряду подають подробиці повстання так: Генерал Серано був кандидатом на уряд президента Мексика. Хоча він кандидував проти ґенерала Обреґона, до котрого партії належить теперішний президент Каес, мимо сього уряд давав йому повну заборону свободи слова, зборів і організації.

Та Серано видно був і сим невдоволений, а його товариші стали бунтувати федеральне війско проти уряду. Уряд закликав Серана кілька разів перестати свою аґітацію; уряд радив йому відкликатися до публичної опінії та віддати цілу справу до вирішення публичним голосованнєм народа.

Та Серано вів свою аґітацію далі, ба навіть публично заявляв, що він хоче вирішення справи дорогою оружної росправи. Оногді йому вдалося намовити до бунту чотири компанії мексиканського ґарнізону в місті Тореоні. Сі компанії покинули свої касарні та вийшли за місто, не маючи відваги стрінутися з льояльними війсками. Уряд вислав до них приказ вернутися до послуху. Богато офіцирів вернулося, а ті, що не послухали, були суджені за зломаннє вірности. Тепер остається на волі лишень горсточка нельояльних жовнірів.

ЗА СЛІДУЮЧІ ПРЕЗИДІЯЛЬНІ ВИБОРИ.

РЕПУБЛИКАНЦІ ВИСУВАЮТЬ КАНДИДАТУРУ ТУВЕРА.

ВАШИНГТОН. 4. жовтня. — На зборах провідників республиканської партії, що відбуваються у Вашингтоні, говорено про кандидатів на уряд президента Злучених Держав підчас виборів у 1928. Колиб Кулидж не хотів кандидувати в трете, то провідники мали признати теперішнього секретаря торговлі Гувера найліпшим кандидатом партії на сей уряд.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

РОЗГЛЯДАЮТЬ ПИТАННЯ СУПЕРЕЧОК МІЖ ЮНІЯМИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, 4. жовтня. — На відбуваючійся тут річній конвенції Американської Федерації Праці виступив секретар праці Дейвис з довшою промовою про потребу полагодження суперечок між поодинокими юніями Федерації.

Секретар Дейвис далі назвав квотний іміґраційний закон найбільшим законом Америки за послідних 50 літ та хвалив іміґраційну політику Федерації Праці.

На конвенції виступав з промовою також сенатор Гайрем Джансон, відомий прихильник обмеження іміґрації.

СВЯЩЕНИК СТАЄ НА СУД ЗА ДВОЖЕНСТВО.

ОБОРОНА КАЖЕ, ЩО ВІН СТРАТИВ ПАМЯТЬ.

ЧАРЛОТ, Норт Каролайна, 4. жовтня. — Завтра починається тут перед стейтовим судом росправа проти Вилиса Джордана, священика з Коламбаса, в стейті Джорджії, обжалованого за двоженство. Обжалований вижидає суду в стейтовій вязниці, бо не міг зложити бейлу в сумі 10.000 долярів.

Мав він оженитися дня 19. серпня з другою жінкою, хоча його перша жінка ще жиє та не розведена з ним. Оборона священика каже, що він має так звану амнезію, себто втратив память.

ЧИ МОЗОК СВІДЧИТЬ ПРО УМ?

ЩЕ ДО ПИТАННЯ УМОВОЇ РІВНОСТИ ЖІНКИ З МУЩИНОЮ.

НЮ ЙОРК, 4. жовтня. — Др. Дж. Б. Ветер, професор психольоґії (науки про душу) на Нюйорськім університеті, видав публичну заяву про досліди над мозком пані Галени Ґарденер професорами Корнелського університету.

Як відомо, професори Корнелського університету видали оречення, що мозок пані Ґарденер зовсім не гірший від найкращих мозків мущин, переховуваних на сьому університеті. Тепер др. Ветер каже, що хоча хорий мозок можна сейчас відріжнити від здорового, всеж таки лікарі вже нераз бачили, що мозок ідіота не ріжниться богато від мозку дуже розумного чоловіка. З тої причини, зі стану мозку не можна судити про стан умового розвою, і оречення лікарів Корнелського університету не доказує нічого понад те, що мозок пані Ґарденер був здоровий. Про якусь рівність з мущинами тут заключень робити не можна.

СМЕРТЬ МАТЕРИ, ЩО ВТРОЇЛА СИНА.

НЮ ЙОРК, 4. жовтня. — У Кингз Кавнті Госпитал померла пані Гелена Івінська, що в понеділок утроїла свого 16-літнього сина Йосифа, а відтак у розпуці на вид його смерти напилася сама отруї.

Муж помершої, Гнат Івінський (американські ґазети „спелують" його імя на ріжні способи) каже, що його жена зісунулася з ума через журбу за свого сина, який мав бути несповна розуму. Клопоти за сина докучали їй, як їй прийшлося платити високі оплати за його лічення. Він має тепер ще двоє дітий, з котрих 14-літний син Жиґмонт глухий і німий, а 10-літна дочка Марія теж тілесно недужає.

ЛЕВИН У ПАПИ.

РИМ, 3. жовтня. — Американський летун Чарлс Левин був у понеділок на авдієнції у папи Пія XI. Відвідини папи сталися тепер такі модні, що навіть Левин, Жид з походження, рішився відвідати папу. Авдієнція Левина у папи тревала однак дуже коротко, бо лише 3 мінути, через те, що говорив лише папа, а Левин зі зворушення не міг промовити ні слова. Папа висказав вдоволення, що бачить чоловіка, якому повелося перелетіти Атлянтик.

ЧЕРВОНА АРМІЯ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Часопис „Морнинг Пост" пише, що англійські комуністи рішили створити свою „червону армію", яка офіціяльно буде називатися „Робітнича Ліга бувших жовнірів". Офіціяльне завдання „Ліги" буде боротьба проти війни й фашизму й удержування порядку в часі походів і демонстрацій.

ДЕЛЕҐАТ ЩЕ Й ІНЖИНІР ОЩУКАНЦЕМ.

Львів має нову кримінальну сензацію. Цим разом її героем є „інжинір" Юраш, який „працював" теж і на варшавському та познанському ґрунті й тому тепер афера розславить знову імя Львова по всіх інших „столицях". Леон Юраш явився у Львові рік тому як офіціяльний делеґат ПАСТ-и (Польськ. Акц. Спілки Телефонів), призначений начальником одного відділу при управі львівськими телефонами. Від місяця перейшов до фабрики зброї „Арма" у Львові на посаду головного інжиніра, побивши всіх своїх суперників стиртою фахових дипльомів, свідоцтв і найкращих кваліфікаційних виказок. Однак в перших таки днях самі робітники звернули увагу, що з фаховим знанням інжиніра щось не в порядку. Дирекція почала тихцем перевірювати автентичність предложених її свідоцтв н. інжиніра. Виявилося, що всі вони сфальшовані, що Юраш взагалі до „Техніше Гохшуле" в Шарльотенбургу не ходив, що ніколи в майстернях фірми Сіменс-Шукерта не працював, а що цікавіще, що в місті Шпандау нема взагалі фабрики зброї, на яку він покликувався свідоцтвом, як керуючий інжинір. Тепер поліція устійнює перебіг його життєвої картини, яка — до речі кажучи — дуже бурлива. Характерно, що найбільше посад займав Юраш досіль у — поліції і жандармерії!

СІЛЬСЬКІ ТРАГЕДІЇ.

42-літний Попелюх із Молодчина (любачівського повіту) був обурений тим, що його тесть Бирка на старість оженився, замісць записати йому ґрунт. Підчас палкої розмови на цю тему довбнею вбив Бирку, за що сидітиме тільки півтора року. — У Ляцькій Волі біля Мостиськ 19-літний парубок Правдюк в обороні перед батьком, який гнав за ним з вилами, пробив свого батька смертельно.

П. П. ВЕРІҐІН, НОВИЙ ПРОВІДНИК КАНАДІЙСЬКИХ ДУХОБОРІВ, ХОЧЕ ЗІБРАТИ ЇХ В ОДНО МІСЦЕ.

Петро Петрович Веріґін, теперішний провідник духоборів, заявив підчас свого побуту у Виніпеґу представникам преси, що він має намір зібрати всіх духоборів разом у Канаді, або-ж у Радянському Союзі, й створити одну велику духоборську кольонію. Він каже, що йому пощастило вже перенести всіх духоборів з тої частини Вірменії, що під Туреччиною, та частину в Авербейджану до Росії й обєднати їх з російською духоборською кольонією. Остається ще около сім до вісім тисяч духоборців в инших частях Европи й около 15,000 в Канаді. В одній кольонії на Україні є около 4,000 духоборів.

Веріґін переговорював в Отаві з міністром залізниць Донінґом і з міністром іміґрації Форком в справі евентуального перенесення европейських духоборів до Канади. Він є за тим, щоб духоборам дати освіту й культуру, але щоб вони могли зберегти свій релігійний культ та звичаї. Для вивчення того, як це можна зробити серед канадійських духоборів, він запросив відомого толстоївського письменника Павла Івановича Бірюкова, що тепер обїзджає разом з Веріґіном духоборські кольонії в зах. Канаді.

НЕ ПОМОЖЕ БУТИ НАВІТЬ КНЯЗЕМ.

Не поможе бути навіть князем, коли хто має такого „пеха" як бельгійський наслідник престола. Він відпроваджував свою жінку і її сестру, яка відїздила до Парижа, на дворець. Обі сестри пішли вже на перон; князь забарився ще при авті. Врешті йде на перон, а тут „цербер", портіер, не хоче його пустити на перон — без перонівки! Біжить князь до автомату — а тут лишенько! не має дрібних (не дурно він князь). Отже робить те саме, що в такому разі роблять усі смертельники: купує часопис (щаслива країна де князі купують часописи!), міняє в той спосіб гроші, вертається знову до автомату, кидає гріш — а автомат ні чичирк! По хвилі рішився князь купити перонівку при білетовій касі і прийшов на перон якраз, щоби помахати хустинкою, бо поїзд вже відїздив. Певно було йому неприємно — але не менше хіба двірцевим урядовцям, які щойно після всього довідались, кого не хотіли впустити без перонівки.

ПРУТ ЗМІНИВ РІЧИЩЕ.

Вся низина довкола Прута змінила свій вигляд. Люди, що бачили перші наслідки повені, кажуть, що не можна пізнати сіл добре знаних. Гірська ріка розрослась до такої сили, що в ріжних місцях пробила собі нове річище, бо старе присипане каменюками та деревиною. Подекуди щезли не тільки хати, дерева, але й битий шлях, разом з будівлями.

ГАРНИЙ МІНІСТЕР.

Бувший польський міністер закордонних справ, ще й князь, Евстахій Сапіга не хотів платити податків. Екзекутор наложив руку на його меблі.

АРХИКНЯЗЬ РУДОЛЬФ У ВІДНІ.

Малий віденський театрик на вул. Пратер, де до цього часу грали „лубочну" літературу на межі з кафешантанною опереткою, притягає нараз увагу всієї столиці. Афіша заповідає неабияку сензацію: трагедія замку Маєрлінг з архикнязем Рудольфом і Марією Вечера. Постать леґендарного князя, яка блукає до цього часу між народом... в уяві мадярських селян у перше вирине зпоза гробниці каплиці Капуцинів і стане в світлі театральних лямп. І коли мала віденська сценка „зробить касу", то причина ясна: надто багато літ розмовляли австрійські громадяни пошепки про трагедію архикнязя, а австрійська цензура не дозволяла її розяснити. Вже підчас революції стало ясним, що десятки літ похоронили дійсну тайну смерти Рудольфа і заборонені всі книжки, що показалися на денне світло, не могли дати одної вдоволяючої відповіди. До театру посуне тепер юрба, що взагалі книжок не читає; посуне в надії, що там побачить справжнього Рудольфа. Бо зрештою, хто нині дивується драмі на таку тему, нині, коли один з австрійських архикнязів став фільмовим актором?

РАДІО У ТУРЕЧЧИНІ.

Радіо в Туреччині чимраз більше поширюється. Ще тому рік мали в Туреччині радіо в дома лише деякі ентузіясти. Нині слухачів радія в европейській Туреччині є тисячі й тисячі, так що царгородські доставці не є в силі постачити стільки матеріялів. Дотепер є в Туреччині лише одна радіостація. Є вона в Османії, 16 миль від Царгороду. Ця стація надає і висилає. Довжина филі виносить 1,200 метрів. Стація називається „Радіо Стамбул". Тепер будують нову стацію в Анґорі. Кошти будови винесуть 100,000 фунтів стерлінґів. Кажуть, що то буде найсильніша стація на Близькому Сході. Такса для слухачів виносить 14 турецьких лірів (30 шилінґів) один раз на все. Великими карами карається тих, які слухають потайки. Турецька консерваторія або Дарул-ел-ган дає східну і західну музику, а виконує її орхестра мужеська і жіноча. Друга турецька орхестра Дарул-Талім грає лише східну музику. Грає і джез бенд із Ілдізкасина. Стація подає і ціни збіжа, яких дуже нетерпеливо вижидають торговці в глибині Анатолії і в Ерзерумі. Після 10-ої год. веч. можна слухати: Берлін, Відень, Москву і Рим.

Слоні ростуть до 40 літ.

—o—

Знає кума, знає пів села.

НОВА СПРОБА ПЕРЕЛЕТУ АТЛЯНТИКУ НІМЦЯМИ

НА ЛІТАКУ, ЩО БУДЕ ЛЕТІТИ РУТОЮ ЧЕРЕЗ АЗОРИ Й НОВОФУНЛЯНДІЮ, НАХОДИТЬСЯ 5 ПАСАЖИРІВ.

НОРДЕРНІ, Німеччина 4. жовтня. — Вилетів звідси до Америки літак Юнкерса Д-1230 з 5 пасажирами, між якими находиться одна віденська акторка, панна Дiлленц. Пільотами літака є Франц Лузе й Ралф Штарке. Перший з них, себто Лузе, був пільотом на літаку Бремен, що пробував у серпні перелетіти до Америки. Літак Д-1230 задержався у Амстердамі, звідки мав вибратися слідуючого дня у дальшу дорогу. Летуни Лузе й Штарке намірюють летіти рутою через Лісбону, Азори й Новофунляндію й сподіються долетіти аж до Бермуди.

ДВІ КОМУНІСТИЧНІ ШКОЛИ У ФРАНЦІЇ.

ГОВОРИТЬСЯ ПРО СЕ У ТАЙНІМ СОВІТСЬКІМ БЮЛЕТИНІ ДЛЯ ЗАГРАНИЧНИХ МІСІЙ.

ПАРИЖ, 4. жовтня. — Французькі урядові круги є сильно поірритовані депешою з Ковна, в якій подається зміст тайного совітського бюлетину, що призначений є для інформацій заграничних совітських дипльоматичних місій. У тім бюлетині говориться, що у Франції істнує дві аґітаційні комуністичні школи, одна у Тюлоні, а друга у Шербурзі. Сі школи взоруються на звісній комуністичній школі у Кронштадті. Їх завданням є навертати французьких моряків на комунізм і робити з них діяльних комуністичних аґітаторів. У кожній зі шкіл має бути 15 студентів, переважно робітників і моряків в обох згаданих портах. Подібні школи основано у Савтемптон, в Англії.

АНГЛІЙСЬКА РОБІТНИЧА ПАРТІЯ УНИКАЄ СЛОВА СОЦІЯЛІЗМ.

НАДІЮТЬСЯ, ЩО РОБІТНИЧІ ПРОВІДНИКИ ЗАКЛЮЧАТЬ СОЮЗ З ЛІБЕРАЛАМИ.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Провідники робітничої партії, якої річна конвенція саме тепер відбувається у Блекпул, стараються не уживати у своїх промовах слова соціялізм. Дотепер ніодин з робітничих проводирів не згадав ще словечком про соціялізм. Також замітною є обставина, що відносно ліберальної партії не ужито досі ніякого слова, в якімби висказувалося погорду або осуд сеї партії. Загально проте надіються, що провідники робітників хочуть заключити союз з лібералами, щоби при їх помочі прийти знова до влади, як правительство меншости, попиране ліберальною партією. Нових загальних виборів надіються в Англії у 1928 р.

КОНҐРЕС АНГЛІЙСЬКОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ РІШИВ ВИКЛЮЧИТИ КОМУНІСТІВ.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Конґрес англійської робітничої партії, що відбувається у Блекпул, рішив виключити з партії усіх комуністів.

Голова конґресу, член англійського парляменту Робертс, виголосив остру промову проти комуністів, у якій нарікав, що вони стараються розбити робітничу партію.

Робітничу Лігу учителів, що находиться під впливом лівого крила партії, виключено з робітничих організацій.

КАНДИДАТ НА НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА У ВАШИНГТОНІ.

ДР. ШТРАВС ДИРЕКТОР БАНКУ ЗАЙМЕ МІСЦЕ УБИТОГО МАЛЦАНА.

БЕРЛІН, 4. жовтня. — Наслідником трагічно згинувшого німецького амбасадора у Вашингтоні, Малцана, буде правдоподібно др. Е. Штравс, директор „Дайчше Банк" у Берліні.

У Німеччині думають, що Злучені Держави дуже радо згодяться на се, щоби він був наслідником барона Малцана у Вашингтоні. Др. Штравс є бизнесменом і досить богатим чоловіком. Щодо політичних поглядів, то має він бути прихильником правих німецьких партій.

ШПИТАЛЬНІ ЛІТАКИ В АВСТРАЛІЇ.

УСІ БІЛЬШІ ШПИТАЛІ БУДУТЬ МАТИ ДО РОЗПОРЯДИМОСТИ ЛІТАКИ.

МЕЛБОРН, Австралія, 4. жовтня. — Австралійське правительство зорґанізувало лікарську обслугу при помочі аеропляиів. Усі більші шпиталі по краю будуть мати до розпорядимости ескадру літаків і будуть получені при помочі бездротного телеґрафу з малими місточками у глубині краю й зі стаціями по пустинях.

Коли хтось буде потребувати лікарської помочі, вишлеться туди лікарів у літаці, а в разі небезпеки, грозячої хорому, перевезеться його літаком до найблизшої стації.

ЕВГЕН ЧЕН І ВДОВА ПО СУН-ЯТ-СЕНІ У БАКУ.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВІСТКИ ПРО ТЕ, ЩО ЗВІНЧАЛИСЯ.

МОСКВА, 4. жовтня. — Мадам Сун-Ят-Сен, вдова по основателю китайського націоналістичного руху, й Евген Чен, бувший міністер заграничних справ правительства в Ганкові, прибули до Баку, на Кавказі. Місцеві комуністи приняли їх з одушевленням. Евген Чен, як теж і мадам Сун-Ят-Сен, заперечують поголоски про своє супружество й кажуть, що подорожують як приятелі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Загранцею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ШИРИТЬ РЕНИҐАТСТВО

Пращав еп. Богачевський д-ра Назарука в „Католицькім Проводі" як великого народного провідника, патріота, мученика і героя. Нічого в тім дивного, такимиж точнісенько словами писав д-р Назарук і про еп. Богачевського. Пращали д-ра Назарука рівнож і недобитки гетьманських Січей, рівнож як національного героя і мученика. Але яких саме геройських діл д-р Назарук доконав, про це нігде не говорили. Через те невдячна роля висвітлення тих геройських діл мусить припасти на нас. А робимо це тому, щоби освідомити й ту горстку тих нещасних наших братів, що ще остають під впливом тої рутенської гнилизни, що її поширюється в Америці під покришкою гетьманської ідеольоґії і католицького фанатизму. Бо до чого вже та гнилизна доходить, видно хоч би по тій науці, яку вписує д-р Назарук, а якою годують своїх читачів американські католицькі органи. В бразилійській „Праці" містить д-р Назарук „Листи з Америки", в яких, як то вже нераз бувало, представляє наше життя в Злучених Державах односторонно і невірно. Між иншим твердить він, що дуже богато Українців покидає в Америці свій нарід та переходить на польське. І пише в числі з 26. серпня 1927 р. таке:

„Ніхто тим пропащим і рахунку не знає. Ба, є вже тут польські монахині з наших і польські священики. І ніхто їх тут прецінь „переслідуванням" старостів туди не загнав, бо нема тут ніякого переслідування: роби, що хочеш. Чомуж наші так липнуть до чужого і тут? Очевидно їх тягне туди лад, дисципліна, величавість організації. Туди відходить найспокійніщий і найлучший елемент".

Ми нарочно навели цей уступ, бо ми певні, що инакше ніхто не повірив би нам, що таке може бути надруковане в українській газеті. На тім примірі бачимо як на долоні, до чого вже докотилася рутенська гниль в Америці. В цілім світі відома вже польська господарка, відома вона навіть в науці економії, в якій „польська господарка" це ознака найбільшого безладдя, а в д-ра Назарука і в католицьких фанатиків покров еп. Богачевського це взір ладу, дисципліни і величавости. Польща і польські костели так величаві, що нема по їхньому дива, коли тамтуди втікає від українського народу найспокійніщий і найлучший елемент. Мабуть ціла наша література не видала на протязі цілих століть такого ганебного документу апотеози національного відступництва, апотеози всяких Вишневецьких і других національних ренеґатів, які ради наживи, сенаторських крісел і инших почестей покидали свій нарід. І той найгірший елемент, що відходив до Варшави чи Москви „для панства великого, для лакомства нещасного" а який по думці д-ра Назарука відпадає від нас тепер в Америці, вважається „найспокійніщим і найлучшим" елементом.

ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ.

Людське життя це вічна боротьба за кращу долю людства, за його поступ на шляху культури й цивілізації. Як кожна боротьба, так і та вимагає певних жертв. Коли простудіювати історію людства, історію окремих народів, то ми побачимо, що вся вона окуплена численними жертвами.

Подивімся тільки, скільки то людей, кращих умів людства загинуло від рук ріжних мракобісів, катів, кастратів людської думки, які за все те, що не погоджувалося з їх назадницьким поглядом, або з тою вірою, яку вони проповідують, або самі лише ісповідують, карали жорстокою смертею борців за прогрес і цивілізацію.

Гляньмо на історію творення ріжними народами їхніх держав й ми побачимо, який тяжкий кріваний шлях пройшов кожен нарід, поки осягнув свою державність. Коли говоримо про наші величезні жертви на цьому шляху, то не повинні ми забувати, що цей наш шлях це природний шлях кожного поневоленого народу. Пригадаймо собі хочби творення німецької держави, італійської, румунської, навіть Американських Злучених Держав. Скільки то тим народам довелося покласти зусиль, щоби утримати, оборонити та розвинути свої держави до вищого щабля життя.

Візьмім галузь науки та техніки. Мимо тепер свідками того, як чоловік не то, що став птицею в свойому умінню літати, але далеко полишив позаду найбільший лет птиці. Для чоловіка вже немає просторів, яких би він не перелетів. А пригадаймо, скільки соток, а то може й тисяч років людська думка працювала над тим, як здійснити бажання людини літати як птиця. Здається, що задля літання людина в своїм поступі положила найбільше жертв з боку людей могутніх духом, смілих відважних.

Були часи, коли лише за одну висловлену гадку, що людина може літати, карали можновладці смертю. Говорили, що це противиться божим законам, а тому літання це порушення волі самого Бога. Але ні жорстокі тортури ні кара смерти не спиняли героїв духа. На місце замучених ставали нові борці ще в більшій кількости, ще більш відважні, ще більш уперті в своїй боротьбі за поконання природи.

Богато відважних людей згинуло по наказу ріжних коронованих деспотів, що з заповіддю „Не убий" на устах та з хрестом в руках карали їх мученицькою смертю. А скільки вже згинуло і гине ще сегодня примірем в летництві задля невідповідних приладів, чи вини несприятливих атмосферичних умов. Та ми бачимо, що на місце впавших жертв стають до праці, до боротьби нові, свіжі сили.

В останніх кількох місяцях загинуло багато прекрасних, відважних й добре вишколених летунів. Та невдача й смерть, що стрінула одних, викликає ще більше завзяття та запал у других доконати те, чого не доконали ті, що загинули трагічною смертю. Нові відважні лишають своїх старих батьків, матерей, жінок і дітей і йдуть до дальшої боротьби з природою, щоби доконати те, чого не довершили попередники.

Ціле людство і кожен нарід зокрема проходить тяжкий шлях упертої боротьби, густо засіяний жертвами борців, жертвами відважних людей.

Наслідками їх боротьби користується все людство, користується кожен народ з окрема. Звичайно, чим більше працьовників та борців на шляху поступу чи національного визволення, тим скорше вони довершують своє завдання, не зважаючи на численні жертви.

Коли придивитися на всі завойовання людства на ріжних ділянках життя, то доведеться сконстатувати, що майже кожна звичайна в нашому життю річ, чи звичайні обставини та умови нашого життя, в своїх початках видавалися неймовірними, неможливими до осягнення. Багато реальних річей, якими ми тепер залюбки й просто користуємося як буденними, колись здавалися нашим попередникам нездійсненою фантазією, мрією. А на тих, що ставили собі за завдання здійснення таких утопійних ідей, дивилися як на маняків, як на людей божевільних. З тих піонірів сміялися, залякували їх і карали, але вони відважні й рішучі йшли наперед та перемагали.

В сучасному нашому національно-громадському життю та в прагненню створити свою суверенну державу стрічаємо ми також самі перешкоди, як стрічали їх инші народи. Тому й шлях наш боротьби мусить бути такий як у других, бо життя має свої незмінні форми розвитку.

На зміну старих наших борців, що вже поляґли в боротьбі за нашу державність, народжуються і вже народилися нові. Де були раніще лише одиниці, тепер стали десятки, а де були десятки, там тепер сотки.

Ми-ж не сміємо глядіти на тих, що збоку стоять і лише дивиться, як другий бореться, а коли він досягне успіхів, то тоді користуватись незаслуженно чужою працею. Ми також повинні по силі можливости й відповідно обставинам помагати тій боротьбі й чим більше нас буде, тим лекше буде активнійшим борцям, тим скорше вони, а разом з ними й ми досягнемо нашого національного ідеалу. Будьмо активними й маймо віру, що немає тих завдань, яких би наш нарід не доконав, немає тих обставин, якіб він не переборов. Буде охота до боротьби та чин, а перемога прийде певно.

Добре оженився.

— Петре, це твоя жінка?
— Так!
— (На вухо) Алеж вона сліпа і крива.
— Можеш говорити голосно, бо вона і глуха!

—о—

Лише так виглядає...

По улици крутився якийсь підозрілий осібняк. Нараз підходить до мене і хоч зовсім незнакомий, витається і розпитує про се, то про те...
— Слухайте, добродію! — питаюся — може ви хлібоїд?
— Ні! — каже він. — Я лише так по дурному виглядаю!

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За місяць вересень, 1927).

I. ПРИХІД:

1) З переносу з минулого місяця	$113.97
2) Прихід у вересни, 1927	1954.57
Разом	$2068.54

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) На допомогу потерпівшим від повені	$1500.00	
2) Інваліди (Дім Інвалідів $100, а на допомогу інвалідам других $100)	200.00	
3) На видання революційної літератури	50.00	
4) Письменникам (О. Кобилянській і другим)	75.00	
5) Висилка (телеграфічна і звичайна) враз з письмами	21.50	
		$1846.50
б) Кошта удержання канцелярії		25.00
в) Кошта дороги		12.00
г) Почтова скринка		4.00
Разом		$1887.50

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід в місяцю вересни, 1927	$2068.54
Розхід	1887.50
Остає в касі Обєднання з кінцем вересня, 1927	$181.04

Обєднаннє Українських Організацій в Америці.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ

На підставі § 20 статута Обєднання і ухвали Екзекутиви з дня 3. серпня б. р., подається до загального відома, що ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ відбудеться дня 26. ЖОВТНЯ 1927 р. в Филаделфії, Па., в галі Американсько-Українських Горожан при Норт Френклин ст., ч. 847. Конгрес начнеться точно о год. 9-тій рано і буде тревати оден день.

ПРОГРАМА КОНГРЕСУ:

1) **Отворення Конгресу.**
2) **Звіт уступаючого Уряду.**
3) **Дискусія.**
4) **Реорганізація Обєднання і зміна статута.**
5) **Реферати:**
   - а) **Плян реорганізації нашої школи в Америці.**
   - б) **Практичні завдання української іміграції в Америці.**
   - в) **Примінення українського імігранта до америк. життя.**
   - г) **Автократія чи демократія.**
6) **Ухвалення резолюцій.**
7) **Уділення абсолюторії уступаючому Урядови.**
8) **Вибір нового Уряду.**
9) **Внесення і запити.**

Статут Обєднання підписали: Український Народний Союз, Провидіння, Народна Поміч, Згода Брацтв, Січова Організація (давня, негетьманська), Ліга Горожан, Ліга Ветеранів та декілька менших самостійних товариств. Всі відділи згаданих організацій, о скільки складали, або зложать жертви на визвольну боротьбу в виді народного податку, або з виразним зазначенням на певну ціль в краю, як на Рідну Школу, інвалідів, боєву акцію і т. п., мають право вислати делегата на Конгрес.

Кождий делегат мусить виказатися повновластю свого Товариства.

ЗА ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:
Семен Ядловський, заст. предс.; **Др. Лука Мишуга,** секретар.

ЗАМІТКИ ЛІКАРЯ ПРО ВИХОВАННЯ

(Під увагу нашим батькам і учителям).

(2)

Рівночасно з основанням клінік вилучено з реґулярних кляс усіх дітей, що є поважно упосліджені, слабі на умі й заикуються, а також з хибами у змислових органах, й уґруповано їх разом, після пляну, випрацюваного шкільною радою. В той спосіб у публичних школах мав др. Адлер і його учителі до діла лише з фізично й умово „нормальними" дітьми.

Учителі утворили організацію, у якій вони обговорювали усі справи, дотикаючі дітей, на яких мало звернутися увагу д-ра Адлера й віддати їх під опіку його асистентів у клініках.

З початку старався др. Адлер говорити з осібна з кожною дитиною, її учителями й її родичами, бо побоювався, що не можна довіряти ні учителям, ні родичам, що вони зуміють у відповідний спосіб на близитися до дитини. Однак з часом переконався він, що лучше говорити з дитиною, коли вона находиться з другими дітьми, бо тоді діти переконаються, що ніякий чоловік „не жиє виключно сам для себе" і що помилки кожної окремої людини дотикають життя многих і тому обходять загал. Хлопців і дівчата можна приводити спільно, щоби вони переконувалися, що є членами суспільства, а не ізольованими одиницями, й що з них повстає ціла суспільність. Він говорив часно з дитиною, у той спосіб, неначеби не знав, що вона зробила злого, через те, що про усі подробиці дотично неї довідався від родичів і учителів.

При першій нагоді уважав він за конечне представити перед очима дитини цілу справу, що її дотикала, однак старався її не понижувати, але дати їй зрозуміти, для чого вона є лінива, або підла, або не виконує своїх обовязків, як приміром учитель у робітні пояснює практикуючому хлопцеви, як направляти машину, вказуючи на лихе зложення або поставлення, які спричиняють, що вона належито не функціонує. Він переконався, що матір часто „псує" дітей й спричиняє, що вони не хочуть вчитися, бо робить за богато для них. Вона доводить дітей до того переконання, що вони зможуть усюди випроситися від правдивої роботи й заниматися дурницями та крутити, подібно, як се роблять дома. Він нераз питав хлопця: „Як богато часу забралоби проворному хлопцеви, щоби змінити свої навички, навчитися працювати самостійно, не забираючи непотрібно часу учителеви й своїм шкільним товаришам?" Звичайно діставав відповідь: „Оден день". Тоді др. Адлер, хотячи утвердити його у його постанові, удавав, що не вірить, говорячи: „О, се не є можливе". „Мені забралоби принайменше 2 тижні, щоби змінити мої навички. Я певний, що ледви чи який хлопець потрафивби се зробити". Тоді звичайно хлопець хвалився: „Однак я закладаюсь, що потрафлю. Я докажу, що зумію се зробити". Опісля просив його др. Адлер, щоби прийшов до нього по двох тижнях і сказав, чи виконав се, що хвалився, що виконає. Тепер хлопець мав вже означену мету. Се може лише перший крок, однак се є визначена ціль, до якої має спрямуватись його змагання.

Часом послугувався він роботою у клясі, щоби допомогти дитині найти спосіб позбутися своїх невдач, або подекуди уможливити учителеви зглянути у життя своїх вихованців. Часто давав він цілій клясі написати задачу на тему: „Як можу статися пожиточним?" ся тема відвертає ум дітвори від шкідливих і нічо не вартих стремлінь до хосенної діяльности. Коли дитина украла щось, він звичайно давав їй як завдання написати: Для чого крадіж є безкорисна?" Є далеко кориснішим дивитися на крадіж, як на глупе трачення часу, як на нарушення карного кодексу. Коли є якась дитина, що є перенята страхом, тоді можна зажадати, щоби ціла кляса написала задачу на тему: „Чого, я боюся й для чого?" Ся тема дає учителеви нагоду говорити про початки страху й його наслідки. У того рода задачах діти часто представляють приміри свого цілого поведення, які спричинив страх, та які вони проявляли від свого дитинства, а се знова дасть нагоду вчителеви й родичам вглянути у їх душу та помогти дітям позбутися тих зворушаючих їх кайдан. Тема п. н. „Чим я хочу стати у будуччині?" буде мати як наслідок, що дитина вгляне у своє власне життя, та заразом поможе учителеви побачити, як дитина задивляється на себе.

Коли д-рови Адлерови лучилося, що не міг догадатися, які причини викликали невідповідне поведення дитини, казав він написати кожному ученикови задачу та тему: „Перша річ, яку я памятаю". Ті перші спомини викликували часто поражаючі наслідки; часом, як се мається справа з дорослими, з такого першого спомину дорослого чоловіка можна пояснити цілий його спосіб поведення у життю.

Одного разу один з учителів припровадив до д-ра Адлера хлопця, що називався Йосиф і сказав про нього, що є се „безнадійно зіпсутий хлопець". Йосиф був не лише упертим дінюхом, але його нераз зловили на крадежі. Його попросили написати задачу на тему: „Мої перші спомини". Його післано купити часопис для батька. Замісць купити часопис, побіг він до дому свого вуйка й випросив собі трохи тісточок, які він приніс своїй марері. Його мати поділилася з ним тісточками й назвала його: „дорогий, думаючий любимець". Відтитки дійшлося тепер до клуба: Він відвернувся від свого батька, а звернувся до матері; його матір заохочувала держати з нею проти батька та усі свої пізніші похибки мали свій початок у невідповіднім домашнім веденню його. Порузумівши причини його упадку, знайшлося опісля способи, щоби помогти хлопцеви позбутися своїх злих навичок.

Принагідно обговорював др. Арлер з деякими дітьми їх похибки, коли бачив, що може се статися без їх пониження. У таких случаях поводився він дуже осторожно, уважаючи на наслідки того, що він скаже. Знайшовся тоді один школяр, що не говорив до свого учителя через два роки. Учитель сього хлопця сказав д-рови Адлерови, що „Яким не відізветься до нього — й що нема способу з ним порозумітися". Ученик однак охотно прийшов до д-ра Адлера й говорив з ним, та був вповні вдоволений. По короткій розмові показалося, що зі згаданим учеником зле обходилися дома, а ще гірше у школі. Учитель не мав терпеливости для нього й звідси вивязалася атмосфера, у якій він не міг природно розвиватися. Чим довше говорив з ним др. Адлер, тим більше переконувався, що завинив тут учитель і що вина учителя у поведенню з хлопцем була більша, як він сподівався. Одиноким спасенням для Якима було переконати учителя, що належить у лагіднійший спосіб поступати з хлопцем. Др. Адлер сказав учителеви, що мусить зєднати собі довіря хлопця. Відношення хлопця до школи й до себе самого мусить статися більше щире. З хлопцем не богато дасться зробити, коли він буде застрашений й зле трактований. Не лише не треба бити його — але належить бути для нього ласкавим й симпатизувати з ним. Коли хлопець переконався, що його дальше не будуть трактувати так, як передше, він охотно перервав свою мовчанку. По довшім протязі часу, в якім трактовано його лагідно й по людськи, Яким стався відважним і маючи довіря до себе хлопцем та його відносини до товаришів сталися нормальні.

Блуди дітей, кримінальників, нервових дітей і дорослих, яких причину мається відгадати, є без сумніву наслідком непристосування до суспільности. Такі люде не можуть найти для себе місця у реальнім світі і витворюють для себе свій власний світ.

Одна з учениць у клініці д-ра Адлера, іменем Берта, мріяла всегда про упірених лицарів і дами в оксамитних тягнучихся сукнях; їй провиджувалося холодне, горде лице англійської королеви Єлисавети, привтягаюча краса троянської Олени — та без числа лиць і осіб з давньої минувшини. Пригноблена й нервово розстроєна, гляділа вона за відрадою у иншім століттю, бо у її окруженню нічо її не інтересувало. Се є саме причина, длячого наші діти стають кримінальниками, нервовими, самогубцями. Недостача суспільного співчуття вяжеться з недостачею відваги. Коли хтось не почувається у себе дома на сім світі, він не є відважний. Він тоді живе у ворожім краю, огорнений страхом, який не дозволяє йому розвинути у себе відвагу. Др. Адлер каже, що він не спіткав ані одної дитини, якаб не порозуміла свого трудного положення, коли його їй належито представиться. Коли лучиться найти дитину, що не хоче слухати того, що їй показує добру догору, сейчас можна буде віднайти причину її непослуху: їй витолкувано ошибочно її положення, або представилося його невірно. Кожна нормально розвинута дитина є в стані зрозуміти причину свого поведення й дійти до вірного осуду свого власного життя.

З початку працював др. Адлер у своїй клініці сам. Зчасом однак вишколив він собі помічників, які вели його роботу таксамо як він. Коли він розпочинав свою працю, богато учителів було тої гадки, що лише учителі можуть виховувати й тимсамим вони були неспосібні бути дійсними виховувачами, хоч собі не здавали з сього справи; вони не розуміли, що завданням виховувача є працювати над дальшим розвитком дитини. Вони занималися лише наукою приписаних предметів, удержуванням карности й писанням рапортів. Богато учителів навіть образилися предложенням показати їм новий і лучший спосіб, як виховувати дітей. Навіть ті з учителів, що потрохи заінтересувались новим способом виховування, жалувалися, що не мають часу звертати особливу увагу на кожну дитину, маючи під своїм наглядом 30 до 40 дітей. З часом доперва почали вони переконуватися, що те, що їм здавалося тягаром, значно облекшувало їх роботу. Дивлячися на хлопця або дівчинку очима вишколеного психольоґа, вони були встані пізнати дійсну дитину у чверть години часу, пізнати родинне життя дитини та оцінити вплив родинного окруження при означуванню характеру дитини.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО Я БАЧИВ І ЧОГО НАВЧИВСЯ В ЧАСІ МОГО ПОБУТУ В ГАЛИЧИНІ.

По перебуттю 24 літ в Америці відвідав я свої родинні сторони у старім краю. Коли я прибув у нашу нещасну Галичину, у свої рідні околиці, відразу представився мені образ великого горя й нужди. Села до не пізнання. Нема ніякого порядку. Доріг ніхто не направляє. По дорогах самі ями, і видно, що годі возом переїхати. Усюди чисте пекло. Хто вірить у пекло, то нехай їде до Галичини а побачить щось страшнішого гірше від пекла. Просвіта цілком підупала. До школи діти не посилають, бо за непосилання дітей до школи тепер не карають. У моїм селі перед війною було 8 учительських сил, а тепер їх 3 і то нема кого вчити. Люде виглядають байдужні, виголоднілі, обідрані, аж лячно собі се тепер пригадувати. Заробити нема де. Колись люде могли заробити у ліс або на фільварку. А днесь ліси розпарцельовані, ліси знищені до тла. До моєї памяти ліси були як море, а днесь пустиня. Сагара. Коли трафиться чоловікови десь якась праця, у Жида або деинде, то працює 14-15 годин за одного золотого. А бохонець хліба, такого, за який ми тут платимо 13 ц. коштує там золотого й 10 грошей. Люде по війні цілком сталися недбалі. Не дбають о ніяку просвіту, тільки нарікають на Бога за те, що Бог карає. Як бачимо, то наші села тепер в критичнім положенню. Наші браття у старім краю вернуться культурно о кілька десяток літ взад, або вигинуть з голоду й біди. Треба тому братися до якоїсь акції як найскорше, щоби бодай по части зарадити лихови. А хто се зробить? Я думаю, ніхто инший як ми, Українці в Америці. Се наш обовязок дати їм якусь поміч. А тут знова така страшна повінь навістила наш рідний край. У нашім часописі Свободі ще не багато писалося за нещастя, яке там скоїлося. Але до мого сусіда прийшов лист зі Станиславівщини, від його рідні. Тому, хто той лист читав, кров стинається у жилах. Пишеться у нім, що вінна сотної части того не знищила у майні, що ся страшна повінь наробила. Цілий тиждень лив дощ з блискавицями й з громами так, якби цілий світ горів. Люде молились, думаючи, що конець світа приходить. А тепер хто остав в живих, тому чекає його неминуча смерть з голоду. І знова кличуть нас, щоби ми їх ратували й не дали вмерти з голоду.

А тепер напишу, що я бачив і чув, відвідуючи наш старинний Львів. Відвідав я й наших героїв, інвалідів. Про те, що я видів серед них, одним словом можу сказати, що страшна біда й нужда коло них. Не хочу тут докладно описувати тої нужди, бо певно всі тут знають про те, кілько є тих інвалідів і якої помочі потрібно на їх удержання. Приглянувся я роботі Рідної Школи і бачив, з яким вона трудом і посвятою ратує наших дітей перед винародовленнем. Побачив я на всіх полях велику народну працю. А оглядаючи те, станула мені Америка перед очима. Я побачив, як мало ми цінимо ту працю, як мало спомагаємо ми тих наших братів в їх тяжкій боротьбі. А працю при добрій волі, при співпраці наших церков можна би зібрати вдесятеро більше як ми збираємо, коли б тільки духовенство схотіло дійсно щиро посвятитися праці над допомогою рідному краєви.

Ми біду вже забули й не знаєм, яке тяжке життя в Галичині. Наш український робітник нераз каже: По-що посилати мому батькови гроші, коли він там має грунт, а я живу з тих десять пальців. Я був в краю й бачив, що той батько з голоду примирає без куска чорного хліба.

Тому взиваю всіх до праці при тім ділі, що я згадав, а Бог нам поможе. При кінці додам, що повернувши з краю, постановив я жити ощаднійше, щоб можна було післати дещо у старий край. Тому я купив собі малу скриночку, у яку кидаю заощаджений гріш. А з чого я ощаджую? Любив я випити, але від тепер все пю менше, й кидаю 25 ц. до скриночки. Ходив я перед тим до 50 ц. театру рухомих образків, а тепер ходжу до 15 ц. так, що зaощаджених 35 ц. кидаю до скриночки. За чищення черевиків платив я 10 ц., а тепер сам собі чищу черевики а 10 ц. кидаю до скринки. За голення платив я 20 ц., а тепер сам голюсь, а 20 ц. іде до скриночки. В той спосіб за півтора місяця назбиралося цілих $25, які посилаю до Обєднання, а іменно: $10 на інвалідів, а $15 на потерпівших від повени.

Тут подаю примір, як можна заощадити гроші на старий край. Отсим піддаю гадку, щоби зробити місяць жовтень місяцем ощадности. Будемо бачити, кілько з нас таких буде і кілько в той спосіб заощадимо. Сподіюся, що наш часопис „Свобода" радо помістить на своїх сторінках, хто скілько заощадив.

Максим Глух, Скрентон, Па.

ДОКУМЕНТИ ЧАСУ.

До нашої редакції надіслано два англійські часописи, один з Бостону, Масс., а другий з Пасейку. В обох часописах згадується про Українців і їх церкву, але не так, якби собі сього бажали самі Українці. Розуміється, що репортери часописів одержали інформації про те, що написали, від самих священиків, або тих, що дуже близько них стоять. Оба часописи, які походять з ріжних міст, є проте нічим иншим, як документами часу, що свідчать про те, як наші оо. конкордатники представляють нашу церкву перед репортерами американських газет, а посередно через них і перед американською суспільністю. Та не лише нашу церкву представляють оо. конкордатники не такою, якою вона повинна бути й якою була, поки на її чолі не станули римські конкордатники. Також і український нарід представляють наші оо. конкордатники не під таким іменем, яким він себе зове, але під таким, якого тепер уживає Польща, що зове Українців, проти їх волі, старою назвою Русинів.

У надісланім нам „Бостон Геральд" читаємо про посвячення каплиці української церкви. В тім случаю не називається Українців Русинами, але зате їх церкву називають римо-католицькою. Пишуть виразно, що „численна публика була присутна на посвяченню каплиці української **римо-католицької** церкви під ч. 363 Бікен стріт, у якій участвували церковні достойники, між якими був генеральний вікарій української церкви в Злучених Державах, о. Стефан Ващишин."

Досі не чули ми, щоби українська греко-католицька церква називалася римо-католицькою. Знали ми, що сього бажає собі Рим і Варшава, але не знали, чи сего бажає собі примір бувший канцлер еп. Богачевського а теперішний його вікарій, о. Ващишин, який нам у газетну новину не дав зі свого боку ніякого спростовання.

В надісланім знова нам з Пасейку часопису, що зоветься „Пассейк Дейлі Нюс", читаємо знова, що „Рутінійн" Скул звертається о грошеву поміч. І тут знова маємо те, чого бажає собі Варшава й що силою напихає Польща Українцям в Галичині, яка заборонює їм називатися Українцями, а приказує у школі, церкві і в уряді уживати назви Русини. Українців в Галичині силою приневолюють уживати сеї невідповідної назви, а вони її таки уживають. А чи ми, американські Українці, живучи на вільній землі Вашингтона, маємо уживати такої назви, яку нам накидує Польща у Галичині й якою називається наш нарід у конкордаті Ватикану з польською республикою?

Можливо хиба, що Святониколаївська Русько-Українська церква в Пасейку, якої пароком є о. О. Боярчук, ужили у своїй відозві о поміч слова „Руська" „Рутінійн", щоби придобатися польському канонікови Станиславови Кручкови. Це може о. Боярчукови вдатись і за те він може дістати похвалу від о. каноніка Кручка, але не від українського народу.

Як бачимо з тих двох случаїв, рутенська гниль все ще така в нас істнує.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. С., Филаделфія, Па. Ваш допис звертаємо по Вашому бажанню, бо він до поміщення не надається вже через те, що Церковний Комітет, вибраний Церковним Конгресом, може поступати тільки після тих директив, які ухвалив Конгрес. Цеж річ зрозуміла. А коли хоче вести инакшу роботу, то мусить шукати нових вказівок і повновластей, або розвязати себе, а тоді вибрані до уряду особи будуть мати вільну руку. До того ми вже стільки разів повторювали в відповідях і статтях, що ми не будемо вести пропаганди за ніякою церквою, ні за католицькою, ні за православною чи презвітеріянською чи якою другою, бо це не є нашим завданням. Ми мішаємося до церковних питань остільки оскільки котра з церков шкодить своєю церковною політикою нашому національному визволенню. З того приводу виступали ми проти рутенської політики в укр. гр. кат. церкві.

ЧОМУ ДИКІ ЛЮДЕ ВБИВАЮТЬ ВЛАСНИХ ДІТЕЙ?

Парляменти ріжних народів дискутують над справою: чи вільно вагітній матері позбутися плоду. Виходять при цьому зі здорового і матеріяльного заложення. Примітивні народи, яких ще не захопила культура, також займаються тією справою. Взагалі дикі народи дуже цінять народини дитини, але вони мають теж причини, задля яких убивають дитину. Прим. у Вірмен і Сирійців релігійні причини відграють тут важну ролю. Кажуть тої про жертвування дитини. Иншою причиною вбивання новонароджених дітей є те, що з тіла вбитого немовляти роблять ріжні ліки надзвичайної лічничої сили. Деякі муринські племена не мають звичаю вбивати дітей, але вбивають, коли вродяться близнята або тройнята, бо — на їх думку — такі діти приносять нечесть для батьків. Ще инші племена, які й самі голодують, убивають новонароджені діти тому, щоби не голодували ще більше вони самі і діти. Лишають при житю лише стільки дітей, скільки дійсно можуть виживити. Так прим. стверджено, що коли жнива не дописали, то трапляося богато більше вбивств немовлят. Менше важною причиною вбивання дітей є бажання вдержати чисту расу. Є теж племена, які вбивають усі діти, що приходять на світ як мішанці, себто від тубильчої матери і батька чужинця. Деякі дикі народи позбуваються власних дітей лише тому, щоби жити вигідно і безжурно. Досліди на цьому полі виказали, що вбивають передовсім дівчат, а хлопців лишають при житті. Ба одно індійське племя мало в 1840-ім році пятнацять разів більше хлопців ніж дівчат. Відбираючи немовляткам життя в ріжний спосіб. Племена рибалок топлять звичайно дітей, понайбільше зараз після народин. Дуже поширений є звичай викидати діти. Звичай той походить іще від старинних Спартанців, які викидали фізично або душевно слабі діти на гору Тайгет. Деякі індійські племена закопують дітей, навіть живцем, під власною хатою. Китайці мають будівлі, наче вежі, у яких полишають небажаних дітей, звичайно дівчат. Іще й нині користуються подекуди такими вежами у Китаю.

У противагу жорстокости диких народів, з якою позбуваються новонароджених дітей — треба тут згадати цю ніжність і дбайливість, із якою ці дикі племена обходяться з дітьми, що осталися при життю. Всю цю журбу й любов, яку були би мусіли розділити між яких дванадцятеро дітей, посвячують ті дикі племена для тих кількох дітей, що лишилися при життю. Діти ці мають бути вибранцями племени, представниками сильного роду.

Ввічливий.

— Пане меценас, ви зі мною дуже ввічливий чоловік! А мені казали, що ви великий грубіян.

— Або ви думали, що я от так з кождим дурнем мушу бути грубіян?

Тустан.

ПУКАСОВІ ГРУШКИ.

—o—

А в Пукаса були чудесні грушки.

Дивно було, звідки вони в нього такі вдалися. Сад цілий запустілий, дерева старі, струпішнявілі, зі старих груш лише порохно сипалося. А під плотом кілька кулявих, пообгризаних слив.

Та проте одна груша по середині саду була чудесна. Всі пустії у селі знали її.

— Великі як два кулаки, жовті як віск, а солодкі... ах!...

На пасовиську в ночі форкали коні, а пустії збилися в купку й раду радили.

— Ай, грушки, грушки!... було чути.

— Дамо раду!...

Молодші лишилися пильнувати коней, а решта тихцем у горішній кінець села під Пукасів сад.

Що би від них заховалося! Ніч порожня, нудьго порожніша.

Одис побіг на звіди. Тихо. Лише десь за парканом тріснуло в кропиві.

Насторожено ждуть. Вертає.

— Ну, що?... Пес?...

Шепотом, заклопотано:

О, коби то лише пес! Далибисьмо зараз раду! Алеж послухайте, на яку то штуку взявся старий: Передчував неборака, що його грушкам наближається остання година, бо вже майже доспіли. Тямить ще, бідний, попередній рік. А він сам спить під грушею. Виніс собі ліжко, постіль. Не вірив навіть псові!

— Ов!... Зле!... Кепсько!...

— Ого! Чекайте!

— Ну що, ну що? Кажи!...

Збиточна цікавість. Пильно слухають. Пильно слухає й ніч. Заклопотаність поволі усувається з облич, тріскають пальцями, кляскають язиками.

Придушений сміх.

— Ось ми його потихенько. А хтось нехай піде заткати в буді пса!...

А місяць на небі все те добре бачив, хоч у саді не конче.

За плотом на річці була широка глибина, вибита водою. Мабуть вода розсердилася на вербу, що не подавалася їй при березі, а вода хотіла її конче колись вирвати. Глибину цю звали „пабоком". Пабок цей був найкращим місцем для купелів. В гарячі дні кипіло тут від дітвори.

Піднесли Пукаса разом з ліжком, наче духи ночі, наче привиди в сні. Тихенько заскрипіли ворота, а дивний похід попрямував прямо до „пабока"

Порозбиралися. Заплюскала тихо вода... І ліжко вже плавало, гойдалося на тихій глибині, колисало старого Пукаса до сну.

З втіхи обнималися й цмокали до грушок.

Скажені збиточники!

Луб, луб, луб!... розбивалися грушки до землі. Обвантажили себе до схочу й гайда на пасовисько пирувати.

Чудовий ранок почав неділю. Довго спали люде по тяжкій праці. Аж коли зателембав паламар на дзвіниці, голос дзвонів збудив рух по хатах.

В святочних одягах ішли люде на утреню.

Сусід Пукасів щось запримітив на пабоці. Гей, а це що?... Чудо, тай годі! Здурів старий!? Комедії виправляє! Публіка Божа!...

Паньку, Паньку! А ви що виробляєте? Чи не збираєтеся плисти на Чорне море в похід на Турка? Тільки човно ваше не видержить далекої дороги! Тай,як бачу, не дбаєте ні трохи на пригоди! спите собі спокійно зразу!

Надійшли ще другі.

Ну, подивіться! Ну-ну-ну! Комедія, тай годі!

— А-гов, Паньку! Паньку!

— Га-а... старий прокинувся й зразу скопився. Мабуть приснилося йому, що грушки трясуть.

Ліжко сильно перехилилося й старий з прожога полетів у воду.

Бовть!... ні сліду. Лише колеса розходилися по веркалі плеса.

Схопився, виставив руки й голову й ревів, мов не свій.

— Ги-и и!... Го-го-го!... Матінко... ма-а-тінко... ма... тін... ко! Йо-о-ой!...

Заметушилися сусіди. Витягнули. Розпитують.

— Та що вам? Що це ви? Як це так?

Трясся Пукас від зимної води, що стікала з нього. Глипав то на ліжко на воді, то на свою хату, то на сад.

І раптом заломав руки й застогнав.

— Ой, пропали мої грушки!...

Село мало довгий час чим гомоніти.

Тустан.

Слушно.

— Чому кури несуть у літі більше яєць?

— Бо день є довший, отже мають на все більше часу.

НОВА КРИМІНАЛЬНА СТАТИСТИКА.

Англійський уряд оповістив надзвичайно цікаву нову статистику злочинів. Та статистика виказує, що хоч жінки розвиваються швидше як мущини, то мущини **стають злочинцями у вчаснішім віці,** як жінки. І так на 46.807 осіб, засуджених за злочин протягом одного року, було не менше як 10.685 мущин у розмірно молодім віці, між 21 і 30 роком життя.

Цікаво, що злочинність у жінок зачинає брати верх у віці яких 10 літ пізніщім як у мущин. Вчені припускають, що причина того дивного факту буде правдоподібно в тім, що жінка до 30 літ життя **уважає своїм головним завданням вийти замуж.** І тому до того часу держиться морально найвище. Колиж заведуть її надії на чоловіка, тоді лекше уступає з стежки права чи то з біди, чи то з бажання авантур, руху, пригод. У мущин инакше; у них власне молодий вік є віком насильства й авантур. **Дві тисячі вломів** і таких инших насильств доконали мущини у віці між 16 і 30 роком життя, а тільки 22 таких насильних злочинів було, в котрих участь взяли жінки (як помічниці).

І все те були жінки старші, одна учасниця вломи мала навіть поверх 50 літ, отож почала шестий хрестик життя. З того виходить, що **безпечніще мати до діла з молодою жінкою, як зі старою.**

І ще одну цікаву річ ствердила нова статистика. Звичайно думають, що фальшівництво це злочин переважно старших людей. Тимчасом є якраз навпаки, зовсім подібно як мається справа також з укривачами крадених річей. Тих злочинів доконують переважно молоді люде. За таке укривання було в Англії протягом року покараних всього на всього 9 осіб понад 60 літ життя, а 138 осіб між 21 і 30 роком життя. А за фальшування були покарані навіть 4 хлопці низше 21 літ.

Таксамо цікава річ те, що **жінки розмірно більше додержують заприсяженого слова** як мущини. І так між 21 особами караними за зломання присяги було тільки 8 жінок, а 13 мущин.

Та найцікавіще мабуть те, що аж 164 жінок покарано за жорстокість супроти дітей.

ЛІКАР-ЧУДОТВОРЕЦЬ ПОПАВСЯ

Польська слідча поліція придержала в останніх днях дуже спритного обманця, що шлявся по селах і, використовуючи легковірність селян, заробляв чималі гроші. Виступав він передше в Конгресівці, а в останніх часах перенісся на гостинні виступи в Галичину, обравши собі за місце постійного осідку Львів.

Називається він Казимир, Йосиф Зінк або фальшиво Казимир Бистрий, має 22 роки і походить з Нового Санча.

Був він перш усього чудотворним лікарем. Довідувався спритно про хорих по селах, відвідував їх і „лікував", заявляючи, що він може вилікувати кожну, хочаб і найтяжшу недугу. В часі лікування виголошував він якісь заклуття в латинській мові і домагався, щоби рідня хворого складала в якомусь, вказаному ним місці, долярові або й золотові банкноти, які потім разом з ним зникали. Він давав також „вівчарські шлюби". Цей обман він сам називав „замовлюванням кохання". Цим обманював він наївних сільських дівчат, що хотіли вийти заміж. За велику оплату улаштовував він для таких дівчат, звичайно о півночі, цікаві „чари". В присутности дівчини клав він на столі дві жаби, а потім запитував її, за кого вона хоче вийти замуж. Одержавши відповідь, він називав одну жабу іменем дівчини, а другу іменем бажаного кандидата на мужа. Тоді виголошував якісь заклуття по латински, робив над жабами ріжні знаки, а вкінці, згорнувши заплату, заявляв, що до тижня прийдуть овати. Обманець сміяся — розуміється — в кулак, а наївна дівчина вірила, що вже ось-ось прийде її щастя.

„Казьо" ворожив опріч того з карт, з руки, з письма і з фотографії.

Після переведення ревізії знайдено у „чудотворного лікаря" і „подружнього посередника" цілий магазин приладів, яких він уживав до туманення наївних людий. Між иншим знайдено: магічну книжечку, коробку з якоюсь мастею, клочча до спалювання, множество карт і т. д.

Мав він також дуже цікавий спосіб на прогонювання щурів. А саме знайдено в нього якісь тріски, обгорнені в гарну матерію. На запит, що це таке, обманець відповів, що це тріски з поломаного колеса, якими він виганяє щурів. Хто хоче виполошити щурів зі свойого подвіря, мусить пів року носити в кишені тріски з поломаного колеса, а в часі резурекції тримати їх високо в руці. З тою хвилиною набирають ті тріски сили, яка виганяє щурів. Треба тільки вимовити коротке заклуття, а щурі самі вийдуть з подвіря і більше не вернуться.

У обманця знайдено богато карток з замовленнями всяких чарів і „вівчарських шлюбів". Одна дівчина — наприклад — замовляє „вівчарський шлюб" і вже згори складає оплату в сумі 108 злотих. Знайдено також богато фотографій, між ними й такі, які молоді дівчата присвячували „Казьові".

Щоби мати якенебудь заняття і не шлятися по селах тільки з своїм ворожбицтвом, Зінк виступав в ролі мандрівного агента, що збирав замовлення на побільшення фотографій для фірми Яна Щупака у Львові. За останніх кілька місяців він вислав фірмі з провінції тільки два замовлення, а зібрав їх певно богато більше. Через те фірма зрезиґнувала з його співпраці.

„Казьо" опинився тепер у тюрмі при вул. Баторого.

Зле виглядав.

Два приятелі зійшлися по феріях у Коломиї, один з них у жалобі.

— А ти по кім носиш жалобу?

— Хиба ти не знаєш? Мойого брата грім убив!

— Що ти кажеш? Я не чув ні слова! Але я запримітив, що він останніми часами справді дуже зле виглядав...

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. князя Данила, від. 356, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о 2-ій год. пополудни в неділю, дня 9-го жовтня в гали Укр. Громади, 3322 North Lawrence St. Є богато важних справ, котрі мається полагодити. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Долиший, предс.; В. Скольський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 9-го жовтня в домі Укр. Горож. Клюбу, 618 Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на 2-гу годину пополудни, бо є важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секр.

БОНКС, Н. Й. Тов. „Любов", від. 298, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 8-го жовтня 1927, о годині 8-ій вечером, в гали під ч. 1180 Савтерн Булевард, Бронкс. Проситься всіх членів згаданого товариства прибути на збори на означений час. — А. Одайський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Миф, від. 324, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о 3-ій год. попол. в неділю, дня 9. жовтня, в гали Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. — Іван Слободян, секр.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 9-го жовтня, в гали на 2-ій вулиці, о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі нехай не забудуть прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Ів. Міщишин, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що мітінґ відбудеться дня 9. жовтня, в гали церковній, 303 Гудсон Евеню, в 3-тій год. пополудни. Проситься всіх членкинь явитись, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. — П. Росолівська, предс., К. Олексин, секр.